

ABONAMENTUL:

Un an 120 L
6 luni
3 luni 667

Tribuna Nouă

on. Palatul Cultural Arad

Redacția str. Românilui 18
Administrația: Piața Avram Iancu 7. Arad.

Organ al Partidului Național-Liberal.

Anul VII. — Nr. 13

Apare de două ori pe lună sub conducerea unui comitet

Arad, la 20 Aprilie 1930.

Ziua Invierii și să ne luminăm cu prăznuirea...

Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând, și celor din mormânturi viață dăruindu-le

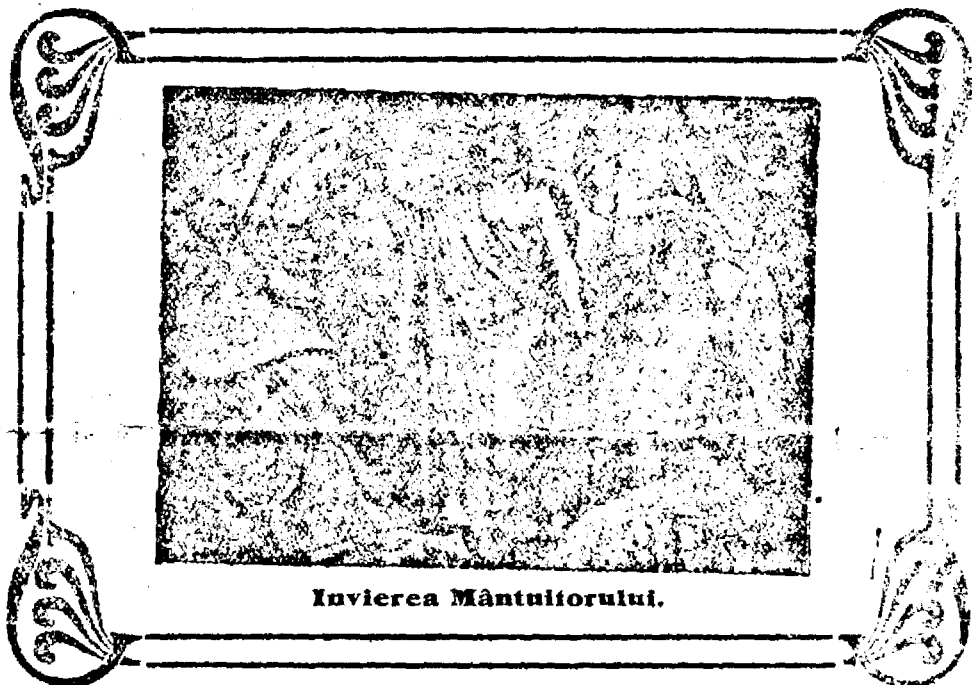
Cerurile după cuvîntă să se veselească și pământul să se bucure, și să prăznuiască toată lumea cea văzută și cea nevăzută; că Hristos s'a sculat, Veselia cea vecinică.

Ziua Invierii! Să ne luminăm, popoare! Paștile Domnului, Paștile; că din moarte la viață și de pre pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pre noi,

Ziua Invierii, și să ne luminăm cu prăznuirea, și unul pre altul să îmbrățișem; să zicem „fraților” și celorce ne urdsc pe noi; să iertăm toate pentru Inviere, și așa să zicem: Hristos a înviat din morți...

Celce Iadul ai prădat și pre om l-ai înviat cu Invierea Ta, Hristoase, învrednicește-ne pre noi, cu inimă curată să Te lăudăm și să Te slăvim.

Celce răstignire ai rădat și moartea ai stricat și ai înviat din

Invierea Mântuitorului.

ceice-l cântăm cântare de biruință.

Prăznuim omorârea morții, sfărâmarea iadului și începătura altei vieți vecinice. Săltând lăudăm pe pricinitorul, pre Unul cel Binecuvântat, Dumnezeuul părinților și preaslăvit.

Lăudăm, Hristoase, patima Ta cea mântuitoare și slăvim Invierea Ta.

O, Paștile cele mari și prea sfințite, Hristoase! O, înțelepciunea și Cuvântul lui Dumnezeu și Puterea! Dă-ne nouă mai adevărat să ne împărtășim cu Tine în ziua cea neînserată a Impărăției Tale!

morți, împacă viața noastră, Doamne, ca un Atotputernic.

Ieri m'au îngropat împreună cu Tine, Hristoase, astăzi mă scol împreună cu Tine, înviind Ta. Răstignitu-m'au ieri împreună cu Tine, însuși împreună mă preaslăvește, Mântuitorule, întru împărăția Ta.

Mărește, suflete al meu, pe Cel ce a înviat a treia zi din mormânt, pe Hristos dădătorul de viață.

Mărește, suflete al meu, pe Cel ce a pățimit de bundvoie și S'a îngropat și a înviat a treia zi din mormânt.

INVIEREA.

Deodată cu sosirea doritei primăveri, lumea se împodobește cu nenumărate ornamente de flori mirositoare, cari prin variatele lor culori desfătează ochii înțelegători de ce este estetic în materie de mozaicuri, întocmite cu multă artă de măestra mână a naturei.

În acest anotimp își sârbează biserica creștină cea mai mare sărbătoare: Invierea Domnului, când și natura însăși este îmbrăcată în vestmânt de mare ținută, ridicându-se și prin aceasta fastul măndrelor Paști.

Dumnezeu a trimis pe pământ pe Fiul Său, unul născut, să propovăduiască atotputernicia Tatălui, iubirea dintre oameni, respectul față de dreptate, ajutorarea celor neputincioși desconsiderarea averilor materiale și toate virtuțile plăcute cerescului Creator. Dar Acela nu a fost primit în propria Sa moștenire cu dragoste pe care o vestea oamenii, din contră, a fost batjocorit, scuipat, maltratat de „fiii pierzanți”, mai apoi chiar răstignit alături de tâlhari, ca un făcător de rele.

Dar a voit Dumnezeu, ca Răscumpărătorul să învie a treia zi din mormânt și să se înalțe la cer unde șezând de-a dreapta Tatălui, să conducă destinele lumii până la judecata cea de apoi.

Paștile, sărbătoarea care încoronază triumful adevărului asupra ilegalității, au adus în lume Invierea celor slabi, năpăstuiți și amorțiți în lertargia sclăviei.

Pentru noi, cei cari am îndurat umilirile unei subjugări de secole, ziua Invierii Domnului este totodată și aniversarea *invierii noastre naționale*, căci la Paștile din 1919 a venit armata desrobitoare care ne-a luat juzul de pe cap și ne-a smuls lanțurile de pe picioare, făcându-ne să răsufliăm aerul libertății pe pământul strămoșesc. Atunci plăn-

geam de bucurie, îmbrățișam și sărutam pe bravii soldați desrobitori, de cari nu ni era rușine dacă erau încălțați cu opinci, ori chiar desculți. Eram buimăciți de libertatea pe care nu o cunoscusem până atunci și în fericirea pe care ni-au adus-o armatele românești desrobitoare blagoslovenam tot ce a venit de peste Carpați pentru salvarea noastră. În suși poporul era convins, că are să se ridice „un crai dela răsărit”, care va tăia cu sabia sa zăbrelele imensei temnițe: Ardealul.

De atunci s'au strecurat 11 ani. Robia în care tânjiseam noi și strămoșii noștri, am uitat-o, după cum am uitat și pe aceia cari ne-au descătușat. Azi nu-i mai privim pe aceia ca pe binefăcătorii noștri nu-i privim nici măcar ca pe frații de-un sânge și de-o lege, ci ca pe „regățenii”, făcând în jurul acestei porecle nemeritată imagina dușmăniei, pe care am strecurat-o până în cele mai de jos straturi ale poporului.

Azi, în fruntea țării stă un guvern de desrobiți, sub a cărui conducere se petrec lucruri grozave sub raport moral și național, lucruri, de cari s'ar înspăimânta toți martirii cari s'au sacrificat în scopul invierii noastre, când ingratitudinea, impietatea și totala desconsiderare a cultului Patriei, n-u-și mai cunosc limitele.

Oare dacă am deveni încă odată sclavi, ar îndrăzni acei ce ne conduc încă să mai solicite „regățenilor” ajutorul de salvare și aceștia ni-l'ar da?

Doamne păzește-ne și dă minte tuturor celor ce nu o au, ca azi la Invierea Ta să profeseze ceea ce se cântă la aceasta mare sărbătoare: „Ziua invierii, să ne luminăm cu prăznuirea și unii pe alții să ne îmbrățișăm și să le zicem frați și celorce ne urdsc pe noi; să ertăm toate pentru inviere...!”

„Să cucerim ce-avem de cucerit“

— Refacerea orașelor noastre —

Ce ne spun aceste cifre, în gralul lor impecabil? Ele ne dovedesc, odată, *decădența numerică a elementului românesc*; în locul al dollea, *slăbirea lui prin desbinarea*, tot mai crescândă, *provocată de catolici*; de orașul Arad și de stăpânirea de stat și județeană. Se mai constată tot odată și fenomenul, că, deodată cu aceasta decădere numerică și cu desbinarea și slăbirea internă, își fac intrarea în urbea Aradului și alte elemente eterogene, menite a consolida frontul străin.

Pentru o evidență acest proces de slăbire a noastră, vom înfățișa, în chip comparativ și în procente, situația numerică a confesiunilor dela 1839, în raport populația dela 1777 a orașului.

Confesiuni:	% în 1777:	% în 1839:	Diferența în 62 ani:
Rom.-catolici	30%	40%	+10%
Ortodocși	70%	47%	-23%
Israeliti	0%	3.5%	+3.5%
Gr.-catolici	—	8%	—
Reformați	—	3.5%	—
Luteranii	—	1%	—

Acest tablou statistic ne dovedește, că în intervalul de 62 ani (1777—1839), *mișcarea tuturor confesiunilor, decl și a populațiunii sub raportul etnic, în afară de Românii ortodocși, este în desvoltare*. Romano-catolicii sporesc cu 10%, în raportul general al populației; nu mai puțin israeliții (cu +3.5%), pelângă celelalte confesiuni cari, cum vom vedea, găsesc brațe larg primitoare și pat cald pentru desvoltarea lor aici. Numai singurii ortodocși înregistrează, în acest restimp de 62 ani, o *perdere de 23%*, la care pierdere, firește, sunt interesați în primul loc Românii ortodocși, preterați și izbiți din toate părțile.

În lipsă de alte isvoare și posibilități de precizare statistică cu privire la elementul românesc ortodox, vom recurge, aci cu mai mult temei, la o operațiune: Din cifra de 7125 a ortodocșilor din Arad vom scoate numărul deja cunoscut, de 1325, al Sărbilor, în care caz vom avea cu aproximație *cifra Românilor ortodocși, de 5800 suflete*. Aceasta cifră arată că, între 1777—1839 Românii ortodocși ar fi sporit aici cu 1530 suflete, un spor ce stă foarte departe de ex. de sporul proporțional din aceasta vreme, al rom.-catolicilor și al israeliților.

Dr. Gh. Ciuhandu.
(Va urma)

BULETINUL AGRICOL

al Camerei de Agricultură a județului Arad.

Rapița sălbatică.

Această buruiiană neplăcută s-a răspândit la noi în măsură foarte mare și pagubele ce ni se fac pe holde din cauza frunzelor ei dese și mari cu care acopere pământul și-i extrage o parte însemnată din umezeală și nutreț sunt covârșitoare.

Din cauza că semănțele acestei buruene este de o viață extraordinară de lungă și fiindcă puterea lor de încolțire este foarte mare, astfel că dacă pământul se neglijează numai un singur an, paguba deja ivită durează timp foarte îndelungat suntem deci siliți a a folosi diferite metode la stărpirea ei.

Încolțirea semănțelor se începe imediat după coacere. Condițiunile pentru încolțire sunt să nu ajungă semânța adânc în pământ, fiindcă dacă ajunge la adâncime de 5 cm. atunci nu încolțește ci rămâne în stare de odihnă.

Prin urmare deci la arătura primă semănțele ajung la diferite adâncimi în pământ, o parte mai la suprafață sau mai adânc și alta parte și mai jos în pământ.

Acelea de la suprafață încolțesc imediat cât ce le permite vremea, iar celelalte stau în pământ așezându-se în stare de odihnă. Acum, cu arăturile următoare vor fi scoase altele și altele semănțele la suprafață, cari după odihnă cât de îndelungată ponesc la încolțire fără piedecă. Prin urmare deci ori-când facem o arătură pe holde nu putem și nici odată când plugul ne poate scoate de sub brazdă deodată cu pământul proaspăt și câteva semănțe de rapiță. Astfel se explică faptul că buruienile acestea se ivesc în timpuri foarte variate pe câmpurile cari sunt atacate.

Pentru împiedecarea înmulțirii și nimicirii rapiței sălbatice sunt diferite mijloace cari e bine să le folosim cînd se ajunge după împrejurările ce ne sunt date.

Înainte de toate trebuie să ne apărăm ca la însemnătură să nu folosim grăunțe cari conțin și semănță de rapiță. La caz dat trebuie să înlăturăm aceasta neghina din semănțe prin curățare.

Semănțele de rapiță sălbatică sunt a-se nimici prin uruială (măcinat) sau apă.

Dacă avem adunată semănța de rapiță sălbatică în cantități mai mari în cazul acela o putem vinde sau putem face oleu din ea obținând astfel și un nutreț foarte potrivit pentru vite din turte presate ce rămâne de la moara de oleu.

Rapița sălboatecă se ivește mai ales în semănăturile de primăvară (câmp galben). Dacă intradevăr aceasta buruiiană se ivește în măsură foarte mare pe semănături atunci trebuie să căutăm ca s-o nimicim încă înainte de coacere, — și anume; prin săparea la timp a plantelor prășitoare. La semănăturile spicoase trebuie să nimicim rapița sălboatecă la înflorire încă înainte de a se forma semănța ei. Metodă de combatere este; sau prin plivire sau prin cosirea capurilor rapiței.

În multe cazuri aceste metode însă din unele sau altele motive nu dau rezultat prea satisfăcător pentru aceia deci când pământul este peste măsură infectat atunci avem să nimicim această buruiiană prin mijloace chimice și anume; prin stropirea cu soluție de sulfat de fier sau sulfat cianamidă (praf negru care-l folosim și de gunoi azotic).

Soluția de vitriol se preparează prin dizolvarea a 15—20 kgr. sulfat de fier (vitriol verde) în 100 litri apă și cu stropitorul se stropesc în zilele senine semănăturile atacate atunci când buruienile sunt în 3—4. Frunze așadar tinere. Partea rapiței sălbatice atinsă de acest fluid moare, se distruge îndată pe când plantele de cultivă sub cari stau aceste buruieni așa dar în primul rând ovăsul și orzul de pri-

Prețurile cerealelor de piață din Arad în ultimele zile.

Grâu	Lei 460—480—per. 100 kgr.
Orz	" 280—290. — " " "
Ovăș	" 290—300. — " " "
Pomb	" 240—260. — " " "

Prețul vitelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Părechea de cai	Lei 15.000—25.000—
" " boi	" 15.000—25.000—
" " porci	" 2.000— 4.500—
Una vacă	" 6.000— 9.000—

AGRICULTORI!

Plantele — cerealele, vița de vie, pomii fructiferi și zarzavaturile — au mulți dușmani animal: gongi, diferiți păduchi, pureci, omide, ca și vegetali: tăciune, rugină peronosporă etc.

Acești inamici ai plantelor nu prea sunt cunoscuți între agricultori și ca urmare cu atât mai puțin este cunoscut modul de apărare contra lor.

Luând aceasta în considerare, rugăm prin prezenta pe toți agricultorii, ca întrucât vor observa vre-o pagubă în hotar pe holde sau în grădină cauzate de inamicii susamintiți să avizeze de urgență Camera, mai departe să trimită Camerei spre vedere și examinare și insectele ce au cauzat pagubele sau plantele bolnave pentruca din partea noastră să putem constata anume ce insecte sau ce boală a atacat plantele putând astfel da toate îndrumările de lipsă pentru apărarea lor.

N. Popescu.

POMICULTORI!

Nimiciți omidele de pe pomii voștri din grădină. Întrucât omizile s-ar ivi în măsură neobicinuită de mare prin grădinele din comuna D-voastră, Vă rugăm a aviza din timp Camera, pentruca să poată lua măsurile de apărare contra acestor insecte.

Stărpirea rapiței sălbatice.

Pentru introducerea combaterii rapiței sălbatice Camera va pune în mod gratuit (aș măgazia ei Arad) la dispoziția comunelor câte 200. kgr. Calcium Cianamidă și 80. kgr. Vitriol cari cantități sunt de ajuns pentru distrugerea rapiței la 2. jugh. cad.

Prin urmare deci primăriile comunale sunt rugate să și înainteze din vreme cererile pentru obținerea materialului necesar în cantitățile susindicate cu care deodată vor primi și deslușirile referite referitor la folosința și aplicarea lor pe holdele din chestiune.

Direcțiunea Camerei.

măvară sau nu suferă deloc sau suferă foarte puțin.

Pentru un jugh. cad. este de lipsă 35—45 kgr. sulfat de fier cu 240—300 litri apă.

Întrucât folosim Calcium Cianamidă este de lipsă de la 80 până la 100 kgr. cu care gunoi (praf negru) se va imprăștia tot la timpul buruienile au încă numai 3—4 frunze, prin semănături.

Este de grijit însă ca praful negru să fie imprăștlat de dimineața tare pe rouă și în zilele senine căci dacă în scurtă vreme va urma o ploaie tot praful se spală de pe frunze și așa n are efect.

Dacă nu este rouă adevărată dacă semănăturile și cu acestea și buruienile sunt uscate preparatul nu folosește scopului ce urmărim. Nic. Popescu.

APEL

către toți cei ce se numesc conducătorii populației agricole.

Bine cunoscute sunt greutățile cu care luptă azi agricultura în urma crizei mondiale. Populațiunea noastră are azi ca nici odată nevoie de sprijinul și de sfatul acelora cari se mândresc cu cuvântul de conducători al păturii țărănești.

Preoți, învățători, notari, agronomi, silvicultori și fruntași ai comunelor noastre puneți la parte ura, și pizma politică și recăștigați-vă prin o muncă desinteresată în aceste grele timpuri, încrede ea populațiunei și cu aceasta dreptul de a Vă putea intradevăr mândri cu titlul de „conducători.”

Camera de Agricultură ca instituțiune profesională agricolă, dă sprijin tuturor ramurilor agriculturii în proporție cu puterea ei modestă, dar are nevoie pentru ducerea la bun succes

a misiunii sale și de sprijinul tuturor Răspândiți între populațiune sfaturile noastre, puneți-vă în fruntea acțiunilor propuse de noi, dați-le informațiuni și sfaturi, căci numai astfel veți merita încrederea populațiunei.

N. Popescu.

Camera de Agricultură a jud. Arad. Str. Gh. Popa Nr. 4. Palatul Domentilor. Nr. 1236/1930.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința tuturor agricultorilor că Camera de Agricultură a județului Arad, va aranja pentru data de: 28 Aprilie anul curent *Arătura Demonstrativă* în comuna Iosăș pe pământurile d-lui Vichentie Varaba.

Începerea va fi la ora 2 după amiază. Se vor încerca mai multe sisteme de pluguri, urmând ca după aceea să alegem fabricația cea mai potrivită pentru aceea regiune, din care se va comanda la timpul său numărul cerut.

Cu aceasta ocaziune se vor trage la sorți (loterle) mașini de semănat pombul cu două rânduri între cei prezenți.

Biletele de sorți se vor împărți în mod gratuit între toți agricultorii de față cari sunt majorați și cari se ocupă numai cu agricultura.

Plugurile cari se vor folosi la încercări și cari vor fi proprietatea Camerei se vor vinde la licitație publică la care va putea participa cine are voe dintre cei de față.

Prin urmare deci sunt rugați toți agricultorii de prin toate comunele a celei regiuni să participe nesmintit la această arătură demonstrativă cari se interesează de încercările susamintite,

având în vedere că vor vedea și auzi lucruri foarte interesante pentru ei. Arad, la 11. Aprilie 1930.

Președinte:

(ss) Dr. I. Borneas.

Director:

(ss) Inginer Agronom Iosp. N. Popescu.

Continuarea raportului de activitate a Camerei pe anul 1929.

Avicultura. Dat fiindcă dela un timp încoace se observă tot mai accentuat intensificarea unui viu comerț și export de ouă, carne de paseri și pene, Camera și-a îndreptat atențiunea și către aceasta latură a culturii în viața noastră agricolă, întrucât deja de al treilea an continuă acțiunea relativ la desfășurarea programului ce a stabilit în aceasta privință în vederea introducerii raselor bune și potrivite regiunilor acestui județ.

În special am dat importanța cuvenită solurilor Plymouth, Rhode Island, și Lohorn care sunt ouătoare, au carne bună gustoasă și căutăta în comerț.

În urma condițiunilor ce am stipulat în regulamentul nostru pentru înființarea stațiunilor avicole am reprimt în anul trecut un număr considerabil de ouă și pul care le-am dat mai departe altor amatori, răspândind astfel soiul bun peste regiunea întreagă. Ouăle au fost date în mod gratuit.

La fel am dat amatorilor și familii întregi de primul rang din solurile de paseri susamintite cu care agricultorii au format stațiuni de înmulțire, urmând ca pe jumătate din spor să fie predat Camerei. Avem înființată o stațiune de elită la pepinaria Socodor de unde vom avea speranța să pornim la acțiunea viitoare cu material crescut de noi de prima clasă și ireproșabil.

La acei agricultori cari au avut lipsă pentru improspătarea sângelui — de cocoși sau găini — exemplare frumoase le-am dat cu prețul de Lei 40. per bucată.

Rezultatul admirabil ce ne-a reușit a ajunge prin munca perseverentă ce am depus și în aceasta direcțiune deja de 3 ani, le-am putut vedea cu ocaziunea expoziției avicole ce am avut aranjată în Arad, în toamnă unde au fost prezentate peste 400 exemplare foarte frumoase, adunate din județ dela miclii agricultori.

Crescătorilor cari au avut expuse paseri ireproșabile frumoase și bine dezvoltate le-a distribuit Camera premiul în valoare de Lei 5000.

Pentru anul viitor sperăm a-ne prezenta cu un stoc și mai considerabil din toate solurile ce avem.

Apicultura. Camera a năzuit ca în decursul anului să poată concentra la acest birou și chestiunile cari privesc apicultura propriu zisă, întrucât a convocat la o consfătuire pe toți proprietarii mai de seamă în apicultură, pentru a putea desbata în mod detaliat modul cum aceasta breasă ar putea să fie ajutată la un progres mai accentuat decât până acum. În vederea acestor intențiuni s'au procurat dela Camera diferite unelte de specialitate, trebuincioase cari apoi au fost puse la folosința proprietarilor de albin în mod gratuit. După acela a căutat Camera ca recolte de miere să i-se afle un debușeu convenit, pentru care scop a făcut intervențiile către casele impoartătoare mai de seamă din străinătate.

Asemenea își dă Camera toată năzuința ca apicultorii din întreg județul să-l îngrupeze într'o asociație, care la rândul ei va putea singură face intervențiile necesare pentru obținerea diferitelor favoruri în vederea apărării intereselor membrilor.

Au fost distribuite coșnițe „Dadand-blatt” și prosă pentru faguri artificiali etc.

Congresul invalizilor.

După congres, invalizii încercând să manifesteze, sunt bătuți și udați cu pompele de incendiu.

Vineri, la 11 Aprilie s'a ținut în sala „Dacia” din București un congres general al invalizilor, văduvelor și orfanilor de război. Congresul a fost convocat de societățile federalizate ale I. O. V.-ului, care sub această formă vroiau să-și strângă rândurile pentru lupta contra asaltului dat de guvern în timpul din urmă contra drepturilor I. O. V. consfințite prin legile țării.

Congresul a fost deschis de către dl General Mărășescu, invalid veteran, la orele 10 a. m. Dsa arată prin o cuvântare emoționantă importanța congresului și face apel la solidarizare, pentru ca mișcarea să reușească de a apăra dreptul victimelor războiului.

la apel cuvântul dl Colonel invalid St. Zăvoianu, arătând că autoritățile în timpul din urmă au năpădit asupra victimelor războiului și în loc de a se grăbi să le aline durerile prin o mai largă acțiune de ocrotire, le răpește și drepturile acordate prin lege de celelalte guverne. Protestează contra măsurilor abuzive, prin care se retrage carnetele de reducere pe Cfr.

D. Nicolae Stefan (Constanța) spune că invalizii, văduvele și orfanii de război adunați, nu se vor întoarce la vetre până când guvernul nu le va da garanții solide că se vor respecta drepturile lor.

Dl Căpitan inv. Dr. Petcu (Ploiești) arată, că solidaritatea invalizilor, acum când sunt amenințați, este mai necesară ca oricând. Spune, că guvernul la venirea sa la putere a făgăduit în mod formal, că se va îngriji de îndeplinirea dorințelor juste ale I. O. V. și constată, că în loc ca să li se mai dea ceea ce s'a promis, guvernul le ia și ce or avut.

D. Ion Vasilescu, arată mizeria în care se găsesc victimele războiului și spune că este cel mai neomenos lucru, că să se recurgă la economii tocmai pe spinarea acelor care prin sângele lor au mărit granițele țării. Cere ca să fie respectată legea I. O. V. cu toate drepturile înscrise în ea.

În numele văduvelor de război vorbește Dna General Valeanu.

Mai vorbește din partea orfanilor de război orfanul student universitar Benescu, cere ca drepturile fiilor neamului să fie respectate.

Vorbește dl maior Poenaru, apol colonel Zăvoianu citește o circulară a guvernului, care intervine prin poliții ca să îndemne pe invalizi de a nu se duce la congres.

Victor Calin spune că invalizii își merită soarta, pentru-că au tolerat timp de 13 ani să fie călcați în picioare.

D. Colonel Rădulescu, propune ca invalizii să facă o demonstrație de stradă, invitând pe cei prezenți să păstreze ordine perfectă și să manifesteze liniștit.

Interzicerea manifestației.

Dl General Mărășescu, președintele congresului comunică hotărârea poliției prin care se interzice manifestația de stradă.

După ce au mai vorbit câțiva oratori, dl Mayor Al. Poenaru citește un memoriu cu următorul conținut:

Declarațiile de principiu

Restrângerea atribuțiilor Oficiului I. O. V. prin legea de organizare a ministerului Muncii și Ocrotirii Sociale schimbându-l aproape cu desăvârșire scopul pentru care a fost creat, reducându-l complet autoritatea morală

de care trebuie să se bucure pentru susținerea și aplicarea legii O. N. I. O. V. prin desfășurarea însăși a marelui comitet de conducere sub președinția Reginei Maria, O. N. I. O. V. „Recunoștința Neamului” începând cu limitarea căldătoriei de 75 la sută pe calea ferată, pregătirea anteproiectului de lege a organizării Serv. I. O. V. și al copiilor părăsiți, care dă o atențiune deosebită întâiu desfășurării grupurilor de invalizi, văduve, etc. și însfârșit dând o atențiune deosebită unor victime de război, având grije însă ca până la moarte să fie clasafi din 5 în 5 ani: față de aceste măsuri, toate societățile și asociațiile de invalizi, văduve și orfanți de grade inferioare și superioare, într'un singur gând s'au unit cu scopul de a lupta pentru restabilirea drepturilor câștigate și înscrise în legea de recunoștință a Neamului.

1) Cerem cu toții respectarea dreptului de a călători pe C. F. R. și N. F. R. ca și până azi, fără nici un fel de restricțiuni și fără limitarea căldătoriei.

2) Cerem respectarea și aplicarea legii I. O. V. fără să i se știrbească nimic din autoritatea morală menținându-se Marele Comitet.

3) Cerem întronarea regulamentului legii O. N. I. O. V. cu colaborarea delegațiilor noastre, pentru ca astfel să se reducă în fapt, fără piedici improprietărea cu precădere, înainte de a împărți rezervele, acordarea de lemne din pădurile Statului, concesiuni de Stat județ sau comună, ocuparea de funcțiuni, credite, scutiri de taxe școlare, etc.

Cerem rezolvarea definitivă și completă a pensiunilor de război.

Declarația de principiu e primită cu aplauze.

Congresștii cer să se ducă în corpore la președinția de consiliu și să-și expună dlul prim ministru I. Maniu, doleanțele lor.

D. Colonel Zăvoianu face apel la congresștii să păstreze ordine deplină în manifestația de stradă.

Congresștii în frunte cu d. gen. Mărășescu părăsesc sala și se încolonează. Apoi pornesc pe str. Carol spre Calea Victoriei pentru a se duce la președinția de consiliu.

Manifestația liniștită e tulburată de poliție.

Convoinți format și-a început drumul spre Calea Victoriei. Rândurile victimelor neamului, în liniște, cu steaguri și tabele pe care se scria „respectarea drepturilor și a legii, au dat un aspect de tristă memorie a marelui măcel. Cărțile și picioarele de lemn înlocuiau bubulțurile tunurilor de odinioară: marșul fantomelor...

N'a existat suflet de om, care să nu se fi mișcat în fața acestui tablou. Imi aduc aminte, anul trecut scriau toate zloarele europene, că invalizii francezi, întronșiți la Paris în congres, au adus mulțumire guvernului Franței și națiunii lor, care în schimbul sacrificiului de sine le-a asigurat un trai demn și omenesc. Dela acel congres, n'a lipsit autoritate care se nu fi luat parte, pentru ca să înceapă dulceața celui mai patriotic cuvânt: recunoștința.

La noi, durere, nu așa s'a întâmplat. În loc ca martirii neamului să fie primiți cu flori, în cadrele unei sărbători naționale, au fost primiți de clomegile poliției și furtunile pompierilor cu care l-a udat păparugă.

Josnicia, și teama răzburății a unei trădări sinistre a intereselor superioare, sufletul că țarului fără capital; guvernul, le-a pus în față armata țării ca să-i bată cu patul puștii. Da, pe bietul soldat român, care lucrându-

a trebuit să execute ordinul „civilului” din capul ostrei.

Și calea Victoriei, Calea pe care oastea română a intrat sub arcuiri de triumf pecetuiind istoria gloriei unui neam întreg, au fost presărată de sângele vitejilor de odinioară, și stropită, de apa furtunurilor, — veninul unui cap bolnav. După câteva ceasuri de luptă, vaiete și sgomot de salvare, Calea Victoriei a îmbrăcat haina unui câmp de luptă, lăsând pe vatră zdrențele, cărjile și picioarele de lemn a celor ridicați de salvare, iar spectacolul s'a mutat la poliție. În timpul când invalizii răniți se bandajau în spitale, poliția urma interogarea conducătorilor arestați. Nu era interogarea dezertorilor, nici a îmbogățitorilor de război, era interogarea vitejilor, cari cereau o bucată de pâine, poate, și un drept la viața amară pe care o mai au.

După spectacol, ca de obicei, critica. Marele public au condamnat pe dirijorii fără căpătâu din guvern, studenții au început o manifestație de simpatie pentru invalizi, iar guvernul, a dat și ei un comunicat: „Invalizii au avut o purtare rezervată, dar agitatorii alături de agenții din partidele de opoziție au încercat să forțeze cordoanele de jandarmi, etc.”

Va să zică, cel flămând, zdrențos și cu sufletul abea purtat în scheletul chipului de om, nici că a avut alta mai bun de făcut, decât să se năme la carul partidelor politice. Aceștia n'au găsit alte elemente decât pe invalizi; câtă naivitate, ridicolă scuză!

Eu văd în atitudinea luată de guvern o propagandă antimilitaristă și deci dușmană țării. Dictatorii de azi, refugiați în dosul balonetelor pe care le necinstesc, mai au la activul lor lucrul carii nu le fac cinste. Patriotismul și intențiunile de care sunt conduși, se găsesc înscise în tratatul de autonomie al Ardealului sub Ungaria, semnat în casa lui St. C. Pop, în anul 1918. Acești oameni, au fost pe punctul de a vinde interesele unui neam întreg în schimbul unei ciolan oferit de Osakar Jazy fostul ministru al naționalităților din Budapesta. Actul, dimpreună cu intențiunile de trădare, au fost rădărniciți de cei 4 ofițeri din gărdele „manefiș.”

Kristófy Iozsef, fost ministru de interne la Budapesta, a publicat în anul 1920 o carte, tipărită în editura „Cultura” din Budapesta care, toată, tratează cam umbli actualul măestru de ceremonie, dl. Valda, în timpul războiului în România și chiar și în Septembrie 1918, ca să ajungă ministru unguresc. Cartea a apărut de curând în editia II-a, fără rectificări și fără ca dl. Valda să li spus vre-un cuvânt.

Cam pe aci trebuie căutată cauza propagandei antimilitariste din spectacolul deia 11 Aprilie.

De ar fi altfel, guvernul avea tot timpul ca să satisfacă pe invalizi, fără a mai da loc scenei dureroase. Dar...

Ioan Martin
Locot. invalid de război.

Voci din public.

În baza dreptului de apărare publică următoarele:

Domnule Director,

În ziarul de sub conducerea DVoastre, No. 12, din 13 Aprilie a. c., sub titlul „Voci din public” și semnat de Petru Petru, a apărut la adresa subsemnatului un articol injurios și plin de cele mai nefondate afirmațiuni. Dealtfel, chiar și din cuprinsul plin de echivocuri, cât și din întreaga stilizare prea puțin logică, reiese o ură personală, pe care n'o va putea justifica nici în fața instanțelor judiciare, unde va avea să răspundă pentru cuprinsul celor publicate.

Primiți Domnule Director, asigurarea deosebitelor mele considerațiuni ce Vă păstrez:

Sântcolaulmic, la 15 Aprilie 1930.
Nicolae Adam
deputat de Arad.

Urechile regelui Midas

Intenția care a prezidat la nașterea legii contra alarmismului, ne aduce aminte de-un mit prea cunoscut.

Regele Midas al Frigiei, pedepsit de zeul Apollo, căpătase urechi de măgar. Nefericitul rege cunoscând răutatea omenească, totdeauna gata să-și bată joc de defectele altora, umbra mereu cu urechile acoperite. Totuși bărbierul său aflase secretul. El fu amenințat cu moartea, dacă nu va pune pază gurii. Bărbierul constrâns să tacă, ceea ce-l făcea să simtă secretul cu atât mai greu apăsându-i sufletul, ieși drept în câmp, săpă o groapă adâncă și, ca să nu fie auzit de nimeni, își vâră capul într'însa și strigă: „Regele Midas are urechi de măgar”. Ușurat și fără nici o grijă, bărbierul se întoarse fluierând, acasă. Dar lată, din fundul afuristitei gropi crecură doi plopi și, ori de câte ori vântul sufla în ramuri, ei repetau: „Regele Midas are urechi de măgar”. Toată Frigia aflase acum secretul, cu toate măsurile luate de precauțiunea regelui.

Tot așa și d. Maniu a voit prin amenințările grozavei legi să silească opinia publică să nu pomenească de urechile de măgar care i-au crescut guvernului național-țărănist și cari iau: când chipul lui Aurel Dobrescu, când al lui Dumitru Moldovanu, când pe acela al altui personaj național-țărănist, care a bine meritat dela patrie, prin jaf, dezertare sau trădare. Dar înțelepciunea frigiană ne-a transmis eternul adevăr, că nu există taină.

Urmărit de gura temnițelor, cetățeanul va urma drumul bărbierului lui Midas și va găsi un mijloc, ca să poată striga:

„Aurel Dobrescu, directorul ministerial al Ardealului, a fost invitat la pachet, sub grava acuzațiune de a fi împușinat, în folosul buzunarelor sale, avutul statului, cu peste jumătate de miliard”.

„Tiberiu Vornic, încuscritul lui Mihai Popovici și intimul potlogărilor lui Aurel Dobrescu, după ce s'a înfrapat pe lângă acesta cu zeii de milioane pe seama codrilor ardeleni, a fost numit atașat de presă la Madrid, pentru a li se da ocazie să o poată șterge mai lesne în America, ca în chipul acesta să nu se poată face deplină lumină asupra tâlhărilor deia Ministerul de Domenii.”

„Iuliu Maniu a făcut o lege, care să silească țara să tacă măcar până la 10 Maiu, ca să poată astfel umfla armata ei și să o facă să defileze, în aceea zi de mare sărbătoare națională în fața dezertorilor și a acelor cari au jigălit-o...”

Aceste și infinit de multe altele își vor găsi drumul și cu cât opreliștea va fi mai cumplit aplicată cu atât secretul va cere mai puternic o leacă de glas.

Apoi în Frigia, secretul lui Midas nu-l cunoștea decât un bărbier; la noi, urechile cari au crescut guvernului național-țărănist și au fost declarate secret de stat, le cunoaște întreaga opinie publică. Astfel, pecând în Frigia secretul fu răspândit numai de doi plopi, la noi li vor striga, dela un capăt la altul al țării, păduri întregi, însoțindu-l de refrenul: „Jaf, jaf, jaf!”...

(Glasul Bucovinei)

„Tribuna Nouă” urează Sărbători fericite, tuturor cetitorilor săi.

Se apropie sfârșitul.

Tristele evenimente din ultimele zile ne înfățișează adevărata „operă de guvernare“ a guvernului „dreptății și legalității“, care mai are îndrăsneala să se numească „național.“

Stăm sub înfrigurarea tristei evenimente, când marii mutilați ai neamului, invalizii din război, au fost maltratați, schingiuiți și batjocoriți în capitala țării, pentru că au avut cutezanță să ceară un trai mai omenesc decât acela care își trăiește ultimele zile.

Faptul petrecut în ziua de 11 cr. când guvernul temporal a aflat de bine să scoată armata în fața acestora care și-au sacrificat integritatea fizică pentru un ideal, ne umple de groază și rușine. Într-adevăr, cine și-ar fi putut închipui, că acela care face simbolul de jertfă în scopul întregirii neamului, pot să fie schingiuiți și batjocoriți pentru că au îndrăsnit să arate potestaților parveniți, mizeria în care se zbat. Ne roșește obrazul de rușine, când ne gândim, că în România, țară „occidentalizată“ de lezuiți desrobiiți, pot să fie schingiuiți marii mutilați, desrobitori de erii.

În războiul de întregire și de desrobire a unei părți a neamului nostru a căzut jertfă pe câmpul de onoare regretatul general Praporgescu, a cărui soție văduvă a fost călcată în picioare și dată până la piele cu furtunurile de apă.

De ce se teme guvernul? De mulțimea schiopilor, ciungilor și orbilor? Se teme de văduvele și orfanii din războiul caristrigau după pâine? Dacă, acești nefericiți prezintă o teamă pentru slăbănogul guvern, atunci de ce este capabil acesta, când de fapt poate sta în fața unei formidabile primejdii?

Armata țării încadrată în aureola de glorie câștigată de marii mutilați, cum a putut fi adusă în fața acestora? Aceasta este menirea armatei noastre sub guvernarea celui mai slab cabinet din câte a avut cândva România?

Un guvern conștios de datorințele sale, trebuie să facă educația publică în sensul, ca să promoveze sentimentele dinastice și patriotice, nu mai puțin respectul față de aceia, cari s-au sacrificat pe altarul național în scopul realizării unui ideal pe care l'am dorit una mie de ani.

În felul cum a procedat guvernul D-lui Maniu față de sârmanii invalizi nu numai nu promovează sentimentele pe care e dator să le profeseze ori-care cetățean, ci din contră, stârpește din embrion ori ce pornire nobilă în această direcție.

Dar nefastul guvern al busumflaților refugiați la Viena, nu s'a mulțumit numai cu maltratarea invalizilor desrobitori, ci s'a năpustit cu o furie nebună și asupra studenților, speranța neamului, pe cari, de asemenea i-a pus în fața baionetelor, poliției și armatei, pentru că au avut cutezanță să-și exprime toate simpatiile, respectul și solidaritatea față de aceia cari sintetizează tot ce aveam de revindicat timp de un mileniu, față de invalizii din marele nostru război de desrobire, protestând și înfierând după cum se cuvenea actele de brutalizare a acestor mucenici naționali.

Bravo fie studențime română, care înțelegând rostul marilor vremi, pe cari le trăim, lini aprinsă făcând idealurile naționale! Iar tu, guvern nepriceput, care nizești să sufoci cu brutalitate tot ce este românesc, tot ce este nobil în sen-

timentele cetățenești, puneți cenuse pe cap și te retrage până încă nu este prea târziu, dela locul pentru care de atâtea ori te-ai ardat atât de nevrednic!

Volnicile guvernului de ocupație arată nu numai slăbiciunile acestuia, ci și ultimile svârcoliri ale putregaiului trecut de mult în agonie.

Se apropie sfârșitul!

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român „Astra“.

Sibiu, la 11 Aprilie 1930.

Convocare.

În temeiul hotărârii respective a Adunării Generale dela Turda din luna Octombrie anul trecut convocăm Congresul cultural al asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român „Astra“ Sibiu pe zilele de 24, 25 și 26 Aprilie a. c. cu programul următor:

1. Dimineața la orele 9 Chemarea Duhului Sfânt în Catedrala Mitropolitană ort. română și în Biserica unită română.

2. Deschiderea. Congresul la ora 10 a. m.

3. Referate asupra problemelor cuprinse în circulara Nr. 3934—1929, discutarea lor și încheerile votate.

Sunt rugați a participa la acest Congres câte 1-3 delegați dela fiecare Despărțământ al Astei, precum și toți românii cari se interesează de istorica societate cărturărească dela Sibiu și în general de marea problemă a culturii poporului românesc. Vor fi admiși la discuție toți aceia, cari au un cuvânt de spus asupra problemelor, cari se vor pune la ordinea zilei fie că sunt ori ba membri ai societății.

Cel ce dorește a participa sunt rugați a aviza despre aceasta Comitetul Central la Sibiu cel mult până în 21 Aprilie a. c., ca să se poată lua măsurile pentru încadrarea la hotelurile „Boulevard“ ori „Împăratul Romanilor“, unde oaspeții noștri vor beneficia pentru zilele de mai sus reducere 30%, cum și în restaurantul hotelului „Boulevard“.

Toată ziua în 23 și dimineața în 24 Aprilie la gara din Sibiu se vor găsi aranjorii noștri cu bandă albă la brațul drept, cari vor da toate informațiunile și vor oferi celor ce se cuvine cărțile de legitimare pentru hotel și restaurant.

Com. Cent. al Asoc. pentru literatura română și cultura poporului român „Astra“ în Sibiu.

Voci din public.

Domnule Director,

— Domnul Valda, zis și Voevod, care pe vremuri a făcut și gazetărie la „Reichsport“, vorbind deunăzi la Camera de gazetari, a pomenit cu obicnuta sa eleganță de „porcii ce se freacă de banca ministerială.“

— Ar fi interesant de știut și vă rog să-l întrebați prin ziarul Dv. dacă a înțeles să vorbească de marginea din afară sau de cea dinăuntru a băncei, întrucât știut este că murdăria porcului din ogradă e mai puțin vătămătoare decât a celui care, profitând de neatenția stăpânului, s'a strecurat în casă.

Un cetățean care cu birul ce plătește contribuie și el la bugetul din care se plătesc lejurile ministrilor.

Pentru Dl. ministru al armatei.

Un medic ofițer de rezervă descalificat de martorii săi într-o afacere de onoare.

Cazul Doctorului Cozma.

Într'unul din numerile ziarului „Românul“ organul partidului guvernamental local, acaparatorul de slujbe Dr. Cozma Dtru a scris un articol intitulat „Dl ministru al armatei să pedepsească pe vinovați“, în care referindu-se la cazul unui soldat din regimentul 1 roșiori. „General Avescu“, căruia i s'a amputat picioarele din cauza degerăturilor, învinuiește pe șeful săi de neglijență și acuză pe comandantul regimentului pentru faptul că „n'a trimis pe vinovați în judecata consiliului de război, spre a-l pedepsi cu pușcărie grea pentru această crimă“ și cere ca „Dl ministru al armatei să ordone o anchetă severă la fața locului, la care să ia parte și parlamentarii județului Arad, pentru a se constata cine poartă vina acestei crime condamnabile, ca să-și ia pedeapsa exemplară“.

Dl comandant al regimentului simțindu-se ofensat a trimis martori Drului Cozma, cari împreună cu martorii acestuia au stabilit vina lui Dr. Cozma, deoarece a scris articolul fără a controla știrea, întrucât s'a dovedit prin acte pas cu pas complectă vinovăție a soldatului, ce era un element rău fiind un dezertor recidivist, care a fost echipat bine pentru gardă, dar și-a schimbat efectele cu altele de corvoadă ale altui soldat în schimbul unei sume de bani, după care a dezertat iar în stare de complectă sănătate, că soldatului i-au degerat picioarele în timpul dezertării celace i-a făcut să se înapoleze benevol la corp, fiind trimis în aceeași zi la spital. S'a mai constatat deasemenea, că Dl comandant al regimentului a sesizat la timp consiliul de război respectiv despre acest caz. În consecință martorii ambelor părți au hotărât de comun acord, ca Dr. Cozma să publice cuvenita rectificare în primul număr al aceluiaș ziar, arătând lipsa intenției de jicnire și recunoscând îngrijirea părintească a Dlui comandant al regimentului față de soldați, redactând odată cu procesul verbal încheiat și textul rectificării, după care au declarat incidentul închis.

Spre surprinderea celor ce așteptau publicarea rectificării articolului, Dr. Cozma în loc de a se supune hotărârei martorilor săi, așa precum se angajase în scrisoarea de acreditare către ei și după cum dealfel îl obliga și codul de onoare, — fără a face vre-o obiecțiune asupra hotărârii lor — își constituie alți martori, după care apoi retrage mandatul primilor martori, printr'o scrisoare tardivă datată fals, spre a putea susține că a făcut la timp obiecțiune asupra hotărârii primilor săi martori.

Față de procedul Drului Cozma cu totul neconform codului de onoare, primii săi martori convoacă martorii Dlui comandant al regimentului 1 roșiori și descalifică pe Dr. pentru fapta sa necavalerească și hotărâsc publicarea în ziarele locale, atât a primului proces-verbal cu rectificarea mai sus amintită, cât și a procesului verbal de descalificare, celace s'a și întâmplat.

Noli martori ai Drului Cozma prezentându-se martorilor Dlui comandant al regimentului 1 roșiori cu pro-

punerea referirii cazului unui juriu de onoare, acestia au cerut ca Dr. Cozma să dovedească mai întâi că a ridicat obiecțiuni la timp asupra hotărârii primilor săi martori, încheind un nou proces verbal.

În urma celor de mai sus Dr. Cozma publică într'un ziar local procesul verbal între ultimii săi martori și acela ai Dlui comandant al regimentului, însoțindu-l de un comentariu în care afirmă că a dat instrucțiuni primilor săi martori de a nu accepta vre-o rectificare pentru motivele sale, mai ales că-l s'a pretins a rectifica lucruri ce n'a afirmat și critică refuzul juriului de onoare propus, ascunzând adevărul că martorii Dlui comandant al regimentului au condiționat acceptarea juriului de producerea dovezilor că Dr. Cozma a ridicat la timp obiecțiunea primilor săi martori de felul cum i-au reprezentat retrăgându-le mandatul ceace martori au tăgăduit.

Dr. Cozma așadar neagă afirmațiunile sale din ziarul „Românul“, iar în privința instrucțiunilor sale către primii martori, suntem informați că le-a spus să facă tot posibilul de a evita eșirea pe teren.

Aceasta înseamnă că D-sa pe lângă că este un calomniator recidivist întrucât cu câțiva ani în urmă a mai avut la activul său un astfel de caz din care a scăpat prin amnestie, este și laș. În acelaș timp Dr. Cozma mai este și lipsit de simțul cavalerismului certificat ce i-a fost dat de propriii săi martori, dela care a binemeritat descalificarea. Publicul va vrea să știe de acum înainte că dela acest om nu mai pot pretinde satisfacție onorabilă urmând a și-o lua personal în cazul că D-sa va continua să comită acțiuni conform temperamentului său irascibil, după cum ca medic singur s'a autodiagnostizat într'un articol dintr'un ziar local, pentru care îl recomandăm un loc de odihnă la Mărcuța ori Socola.

Cum însă Dr. Cozma este și ofițer de rezervă, descalificarea suferită atinge întregul corp ofițeresc de rezervă. Deaceia Dl Ministru al Armației urmează să dispună trimiterea Drului Cozma în judecata unui consiliu de onoare spre a se pronunța asupra faptei sale, după care să avizeze la măsurile de rigoare.

Căpit. în retrag.
A. Cioculescu.

A apărut

în editura Camerei de Comerț și de Industrie din Arad.

Asigurările sociale

de
Inginer Ștefan Mateescu

Un admirabil și complet studiu (98 pag.), asupra acestei probleme atât de actuale astăzi la noi ca și în toate țările industriale.